

Niezwycięzeni 1918-2018

<https://niezwyciezeni1918-2018.pl/nie/ikonografia/42926,Oficerska-Szkola-Strzelecka-w-Strozy.html>
14.05.2024, 04:56

Oficerska Szkoła Strzelecka w Stróży

: Sylweryusz Szydlik
[Rejestr zmian](#)

W 1913 roku dwór Ludwika Lazara w Stróży stał się siedzibą Pierwszej Oficerskiej Szkoły Strzeleckiej, placówki powołanej przez Józefa Piłsudskiego w celu szkolenia kadry oficerskiej dla przyszłych polskich formacji wojskowych. Majątek ten należał do babki Bolesława Wieniawy Długoszowskiego. Szkoła ta była szczególną formą dokształcania kadr strzeleckich. Zapowiedź jej utworzenia została podana w rozkazie Komendy Głównej ZS z 25 maja 1913 roku.

1913 Kraków
(Nierozpoznani)
Członkowie Związku
Strzeleckiego Fot. NAC
Sygn. 22-99-2

1914 czerwiec Kraków
Rada Główna Związku
Walki Czynnej Fot. NAC
Sygn. 22-97-2

Ćwiczenia Związku
Strzeleckiego w
Zakopanem--
19-22.08.1913 +. Fot.
NAC. Sygn. 22-100-2

Ćwiczenia Związku
Strzeleckiego w
Zakopanem--
19-22.08.1913 +. Fot.
NAC. Sygn. 22-100-3

Ćwiczenia Związku
Strzeleckiego w
Zakopanem--
19-22.08.1913 +. Fot.
NAC. Sygn. 22-100-4

Kurs szkoły oficerskiej
Związku Strzeleckiego w
Stróży -sierpień 1918.
Fot. NAC. Sygn. 22-101

Związek Strzelecki ---
ćwiczenia w Zakopanem
1913. Fot. NAC. 1-
H-154-3

Związek Strzelecki -
ćwiczenia w Zakopanem
1913. Fot. NAC. Sygn. 1-
H-154-1

Związek Strzelecki --
ćwiczenia w Zakopanem
1913. Fot. NAC. Sygn. 1-
H-154-2

Była to letnia szkoła instruktorska Związku Strzeleckiego, miała za zadanie przygotować instruktorów dla przyszłej narodowej armii. Zajęcia odbywały się od lipca do końca sierpnia 1913. Celem było wykształcenie samodzielnych instruktorów, zdolnych zapewnić opiekę szkolną organizacjom lokalnym oraz pogłębić ich wiedzę militarną.

Szkoła została zorganizowana w kompanię szkolną złożoną z czterech plutonów, dowódcą został Mieczysław Trojanowski "Ryszard". Komendantem był Piłsudski z szefem sztabu Sosnkowskim. W plutonie pierwszym przeważała młodzież z Galicji, w drugim studenci z uczelni Europy Zachodniej, trzeci to elewi z najstarszych ośrodków strzeleckich, zaś czwarty tworzyła pozostała młodzież z Galicji. Kursantów było ok. 90, a wśród nich także późniejsi dowódcy Legionów. Wśród absolwentów byli m.in.: Michał Karaszkiewicz - Tokarzewski, Leopold Lis-Kula, Kazimierz Sosnkowski, Michał Sokolnicki, gen. bryg. Stanisław Grzmot-Skotnicki, płk. Adam Koc, gen. dyw. Tadeusz Kasprzycki, Janusz Głuchowski

Adam_Koc_VV-Domena publiczna -Wikipedia

Czesław_Jarnuszkiewicz_portret_between_1920_and_1939-Domena publiczna -Wikipedia

Janusz_Głuchowski_1938-Domena publiczna -Wikipedia

Julian_Stachiewicz_1939-Domena publiczna -Wikipedia

Kordian_Zamorski_1935-Domena publiczna -Wikipedia

Mieczysław-Rys-Trojanowski-Domena publiczna -Wikipedia

Miedzinski_Koc_Koscialkowski

Marszałek Piłsudski

Ottokar_Brzoza-Brzezina przed 1915-Domena publiczna -Wikipedia

Sosnkowski 1915 Centralne Archiwum Wojskowe

Stanisław Krynicki (1) 1914 -Domena publiczna -Wikipedia

Tadeusz Wyrwa-Furgalski-Domena publiczna -Wikipedia

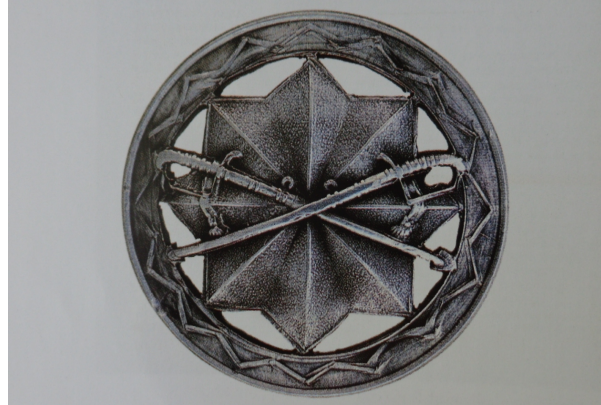
Władysław Belina-Prażmowski Fot. NAC Sygn. 1-H-112

Zygmunt Karol Karwacki-CC BY-SA 3.0-Wikipedia

Warunki w jakich odbywał się kurs były twarde i surowe. Dzień zaczynał się o 6 rano, o 8 zaczynały się ćwiczenia, a od 10 wykłady. Ćwiczenia taktyczne odbywały się na wschodnim zboczu Śnieżnicy i Ćwilina oraz między masywami Łopienia i Mogielicy na ich zachodnich zboczach, na terenie wsi Chyszówki. Szkolenie obejmowało wykłady i zajęcia praktyczne, a ich

celem głównym było wyuczenie w kursantach zdolności oceny warunków i samodzielności. Wykładano zagadnienia dotyczące fortyfikacji polowych i materiałów wybuchowych, taktykę, dzieje wojen i wojskowości. Zajęcia z musztry i strzelania prowadzone były osobiście przez Józefa Piłsudskiego oraz Kazimierza Sosnkowskiego. Po okresie zajęć teoretycznych, w dniach 13-19 sierpnia 1913 roku odbyły się ćwiczenia terenowe na szlaku Rabka - Nowy Targ - Zakopane.

Absolwenci kursu po dalszym przeszkoleniu wojskowo-propagandowym w Wyższej Szkole Oficerskiej ZWC (lub innej podobnej) i otrzymaniu stopnia oficerskiego, mieli prawo do noszenia „Parasola” – odznaki zaprojektowanej przez Włodzimierza Tetmajera w 1913 i zatwierdzonej przez Józefa Piłsudskiego. Odznakę tę w polskiej historii posiadało 67 osób.

Drugą taką szkołę otwarto w lipcu 1914 roku w Krakowie, lecz de facto było to przeniesienie szkoły ze Stróży. Wybuch I wojny światowej przerwał jej działanie.

W 1920 roku Ludwik Lazar, ostatni właściciel Stróży, rozparcelował majątek i przeznaczył budynek dworu na szkołę. Pierwotnie był to parterowy budynek, później rozbudowano go poprzez podwyższenie dachu i utworzenie sal na piętrze. Usytuowane centralnie wejście do dworu pozostało bez zmian - ganek z dwoma kolumnami.

Uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej 20-lecie Szkoły Strzeleckiej w Stróży- NAC Sygn. 1-N-1763a-5

Uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej 20-lecie Szkoły Strzeleckiej w Stróży- NAC Sygn.1-N-1763a-18

Uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej 20-lecie Szkoły Strzeleckiej w Stróży- NAC, Sygn.1-N-1763a-9

Uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej 20-lecie Szkoły Strzeleckiej w Stróży-NAC, Sygn. 1-N-1763a-1

Uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej 20-lecie Szkoły Strzeleckiej w Stróży-NAC, Sygn. 1-N-1763a-7

Uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej 20-lecie Szkoły Strzeleckiej w Stróży-NAC, Sygn.1-N-1763a-11

Uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej 20-lecie Szkoły Strzeleckiej w Stróży-NAC, Sygn.1-N-1763a-15

Uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej 20-lecie Szkoły Strzeleckiej w Stróży-NAC, Sygn. 1-N-1763a-3

Uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej 20-lecie Szkoły Strzeleckiej w Stróży-NAC, Sygn. 1-N-1763a-8

Uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej 20-lecie Szkoły Strzeleckiej w Stróży-NAC, Sygn.1-N-1763a-13

Uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej 20-lecie Szkoły Strzeleckiej w Stróży-NAC, Sygn.1-N-1763a-16

Uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej 20-lecie Szkoły Strzeleckiej w Stróży-NAC, Sygn. 1-N-1763a-4

Uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej 20-lecie Szkoły Strzeleckiej w Stróży-NAC, Sygn.1-N-1763a-10

Uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej 20-lecie Szkoły Strzeleckiej w Stróży-NAC, Sygn.1-N-1763a-14

Uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej 20-lecie Szkoły Strzeleckiej w Stróży-NAC, Sygn.1-N-1763a-17

8 października 1933 roku w dwudziestą rocznicę powstania Pierwszej Oficerskiej Szkoły Strzeleckiej w Stróży na budynku szkoły została wmurowana pamiątkowa tablica. Na uroczystość przybyło dużo gości i liczna grupa absolwentów szkoły. Na tablicy, oprócz orła strzeleckiego, umieszczono następującą inskrypcję:

1913 - 1933

W TYM DOMU MIEŚCIŁA SIĘ

W LIPCU 1913 R.

PIERWSZA OFICERSKA SZKOŁA STRZELCÓW

POD KOMENDĄ

MARSZAŁKA
JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO
W DWUDZIESTĄ ROCZNICĘ UCZESTNIKÓW
TEJ SZKOŁY NA CHWAŁĘ
A PRZYSZŁYM POKOLENIOM KU PAMIĘCI
TABLICĘ TĘ WMUROWALI
ZWIĄZEK STRZELECKI
ZWIĄZEK LEGIONISTÓW
I OBYWATELE POWIATU LIMANOWSKIEGO

W okresie międzywojennym tablicę traktowano jako ważną narodową pamiątkę. W Polsce Ludowej tablica znalazła się na liście pamiątek tępionych przez komunistyczne władze. Od sołtysa wsi Macieja Trzópka zażądano usunięcia tablicy z budynku szkoły. Ten odmówił ściągnięcia jej, jednak zabił deskami i zatynkował na szkole. Mimo to ktoś doniósł, że tablica nadal jest na budynku, więc definitywnie usunięto ją rozbijając na 5 kawałków. Fragmenty wrzucono do pobliskiej rzeczki Stróżanki, skąd wydobył je Pan Czesław Nowak i ukrył w stodole. Następnie zabrał kawałki tablicy Franciszek Dudzik, który wykonał specjalne ramo i umieścił w nim kawałki. W 1981 r. została odrestaurowana dzięki staraniom środowisk niepodległościowych z Krakowa, a z woli miejscowego społeczeństwa i za sprawą Towarzystwa im. Józefa Piłsudskiego została przywrócona na budynek szkoły 5 listopada 1989 r.

Obecnie w budynku tym nadal mieści się placówka edukacyjna - Szkoła Podstawowa im. Stanisława Wyspiańskiego.

Instytut Pamięci Narodowej podjął się zrealizowania w listopadzie 2017 r. upamiętnienia Szkoły Strzeleckiej w Stróży. Jego głównym elementem będzie utrwalone na szklanych tablicach zdjęcie przedstawiające uczestników kursu oficerskiego. Obiekt zostanie zlokalizowany na terenie przyszkolnym.